

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ

/Шинэчилсэн найруулгын төсөл/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь иргэнд боловсрол эзэмшүүлэх, насан туршдаа суралцах тэгш боломж бүрдүүлэх, боловсролын харилцаанд оролцогчдын эрх үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлохтой холбоотой нийтлэг харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Боловсролын тухай хууль тогтоомж

2.1. Боловсролын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, энэ хууль, Сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын тухай, Дээд боловсролын тухай, Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай, Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1. Энэ хууль нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт боловсролын харилцаанд оролцогч иргэн, хуулийн этгээдэд хамаарна.

4 дүгээр зүйл. Хуулийн нэр томьёо

4.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1 “боловсролын агуулга” гэж боловсролын тухайн түвшинд эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, дадал, төлөвшлийн цогцыг;

4.1.2 “боловсролын нээлттэй нөөц материал” гэж цахим орчинд байрлуулсан, чөлөөтэй ашиглах боломжтой, үнэ төлбөргүй, сургалтын болон эрдэм шинжилгээний эх хэрэглэгдэхүүнийг;

4.1.3. “боловсролын салбарын мэдээллийн систем” гэж бүх шатны боловсролын сургалтын байгууллага, сургалтын орчин, сургалтын үйл явц, үр дүн, салбарын хүний нөөц, суралцагчийн мэдээллийг бүртгэх, тайлан, мэдээ боловсруулах, хяналт тавих зориулалт бүхий программ хангамж, сүлжээний дэд бүтэц болон техник хангамжийн нэгдлийг;

4.1.4. “боловсролын түвшин” гэж тухайн шатанд сургуулийн өмнөх, бага, дунд, мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын хөтөлбөр, агуулгаар эзэмшсэн чадварыг;

4.1.5. “зайны сургалт” гэж боловсролын агуулгыг суралцагчид орон зай, цаг хугацаанаас хамаарч ашиглах сургалтын хэрэглэгдэхүүний сонголттой боловсрол эзэмшүүлэх уян хатан сургалтын үйл ажиллагааг;

4.1.6. “насан туршийн боловсрол” гэж бүх насны иргэний өөрийн хэрэгцээ, сонирхолд нийцүүлэн мэргэжил, боловсрол, чадвараа тасралтгүй дээшлүүлэх үйл ажиллагааг;

4.1.7. “сургалтын орчин” гэж боловсролын стандарт, сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах материаллаг болон материаллаг бус нөхцөлийг;

4.1.8. “сургалтын хөтөлбөр” гэж суралцагчийн эзэмших мэдлэг, чадвар, төлөвшлийг тусгасан баримт бичгийг;

4.1.9. “суурь зардал” гэж байр ашиглалттай холбоотой зардал болох гэрэл, цахилгаан, цэвэр, бохир ус, түлш, халаалт, урсгал засварын зардлыг;

4.1.10. “төлөвшил” гэж суралцагчийн хүмүүжил, итгэл үнэмшлийн цогцыг;

4.1.11. “хувьсах зардлын дундаж норматив” гэж сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн тооноос шууд хамааралтай өөрчлөгдөх зардлын нэг хүүхдэд ногдох хэмжээг;

4.1.12. “цахим сургалт” гэж технологи ашиглан сурах, сургах үйл ажиллагааг.

5 дугаар зүйл. Боловсролын зорилго

5.1. Монгол Улсын боловсролын зорилго нь бие даан сурах чадвар, чадамжийг эзэмшсэн, ёс суртахуун, хүмүүнлэг ёсыг дээдлэн сахиж, үндэсний нийтлэг үнэт зүйлсийг **өвлөн**, насан туршдаа суралцах чадвартай, эрүүл чийрэг, нийгмийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах, хариуцлагатай, төлөвшсөн иргэнийг бэлтгэхэд оршино.

6 дугаар зүйл. Боловсролын зарчим

- 6.1. Хүний эрхийг дээдэлсэн, хүмүүнлэг, ардчилсан байх;
- 6.2. Нээлттэй, хүртээмжтэй, хувилбартай байх;
- 6.3. Тэгш боломжтой, ялгаварлалгүй байх;
- 6.4. Улс төр, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид, тогтвортой, тасралтгүй байх;
- 6.5. Насан туршдаа суралцахуйг дэмжсэн байх;
- 6.6. Үндэсний болон хүн төрөлхтний соёл, үнэт зүйл, өв уламжлал, шинжлэх ухаанд тулгуурласан байх;

7 дугаар зүйл. Боловсрол эзэмших сургалтын хэл

- 7.1. Бүх шатны боловсрол эзэмших сургалтын хэл нь монгол хэл байна.
- 7.2. Үндэстний цөөнхийн суралцагч сургуулийн өмнөх болон бага боловсролыг эх хэлээр эзэмшиж болно.

7.3. “Хос хэл” гэж боловсрол эзэмшүүлэх сургалтад үндэстний цөөнхийн эх хэл, дохионы хэл, гадаад хэлийг монгол хэлтэй тус тус хослуулан хэрэглэхийг ойлгоно.

7.4. Гадаад улсын хэлээр сургалт зохион байгуулах эрх бүхий боловсролын сургалтын байгууллага нь гадаад хэл болон хос хэлээр боловсрол эзэмшүүлнэ.

7.5. Боловсролын сургалтын төлөвлөгөөнд заасан гадаад хэлийг эзэмшүүлэхэд энэ хуулийн 7.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

8 дугаар зүйл. Боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын үйл ажиллагааны эхлэх, үргэлжлэх хугацаа

8.1. Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн жил нь 9 дүгээр сарын 1-ний өдөр эхэлнэ.

8.2. Ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн жилийн бүтцийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

8.3. Энэ хуулийн 8.2-т заасан хугацааг тогтоохдоо нийтээр амрах баярын болон амралтын өдрийг хасаж тооцно.

8.4. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын хичээлийн жилийн бүтцийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцсөнөөр тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллага тогтооно. Хичээлийн жил нь улиралд хуваагдана.

9 дүгээр зүйл. Иргэний сурч боловсрох үндсэн эрх, үүрэг

9.1. Монгол Улсын иргэн хуульд заасан нөхцөл, журмын дагуу бүх шатны боловсролыг төлбөргүй, төлбөртэй сурч эзэмших, ажил хөдөлмөр эрхлэхийн зэрэгцээ суралцах эрхтэй.

9.2. Иргэн сургалтад хамрагдах, бие даан суралцах замаар мэдлэг, чадвараа байнга дээшлүүлэн хөгжих үүрэгтэй.

10 дугаар зүйл. Боловсролын тогтолцоо

10.1. Монгол Улсад боловсролын тогтолцоо нь албан болон албан бус боловсролын нэгдэл бөгөөд сургуулийн өмнөх болон бага, дунд, мэргэжлийн боловсрол, дээд боловсролоос бүрдэнэ.

10.2. Албан боловсролын агуулга, стандартыг энэ хуульд заасны дагуу тогтооно.

10.3. Албан бус боловсролын агуулга нь нээлттэй, уян хатан байна.

11 дүгээр зүйл. Боловсрол эзэмших хэлбэр

11.1. Иргэн боловсролыг танхимын, танхимын бус, холимог сургалтын хэлбэрээр өдөр, оройн ангид суралцаж эзэмшинэ.

11.2. Танхимын бус сургалт нь зайны болон цахим хэлбэртэй байна.

11.3. Холимог сургалтын хэлбэр нь танхимын болон танхимын бус сургалтын хэлбэрийг хослуулсан байна.

11.4. Тусгай хэрэгцээ шаардлагатай суралцагчийн сургалт ганцаарчилсан хэлбэртэй байж болно.

11.5. Бага, суурь боловсролыг заавал танхимын сургалтаар эзэмшүүлнэ.

11.6. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас бүх шатны сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааг хязгаарласан тохиолдолд хичээл, сургалтыг танхимын бус болон холимог сургалтын хэлбэрээр зохион байгуулна.

11.7. Боловсрол эзэмших сургалтын хэлбэрийг баталгаажуулах, дүйцүүлэх журмыг Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Боловсрол эзэмших сургалтын хэлбэрт тавих нийтлэг шаардлагыг ..б батална.

12 дугаар зүйл. Боловсролын болон сургалтын баримт бичиг

12.1. Боловсролын баримт бичиг нь суралцагчийн эзэмшсэн боловсролын түвшин, мэргэжлийг гэрчилсэн албан ёсны баталгаа мөн.

12.2. Суурь, бүрэн дунд, мэргэжлийн боловсрол эзэмшин төгсөгчид гэрчилгээ, үнэмлэх, дээд боловсрол эзэмшин төгсөгчид диплом тус тус олгоно.

12.3. Боловсролын баримт бичгийн загвар, олгох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.4. Ерөнхий боловсролын сургууль, албан бус боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлж буй байгууллага нь сургалтын баримт бичиг болох сурагчийн хувийн хэрэг, багшийн журналыг хөтөлнө.

12.5. Сургалтын баримт бичгийн загвар, түүнийг хөтлөх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.6. Гадаад улсын боловсролын баримт бичгийг Монгол Улсын боловсролын баримт бичигтэй дүйцүүлэх, багц цаг харилцан хүлээн зөвшөөрч, дүйцүүлэх асуудлыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

12.7. Олон улс гадаад орны сургалтын хөтөлбөрөөс Монгол Улсын сургалтын байгууллагад шилжин суралцах тохиолдолд сургалтын баримт бичгийг дүйцүүлэх, багц цаг тооцох асуудлыг Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргын баталсан журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

12.8. Тухайн түвшний боловсрол эзэмшсэнийг гэрчлэх албан ёсны баримт бичигтэй иргэн дараагийн түвшний боловсрол эзэмшинэ.

13 дугаар зүйл. Суралцагч түүний эрх үүрэг

13.1. “Суралцагч” гэж боловсрол эзэмшихээр сургалтын байгууллагад албан ёсоор элсэн суралцаж байгаа иргэнийг хэлнэ.

13.2. Суралцагч дараах эрхтэй:

13.2.1. судалсан агуулга, хөтөлбөрөө баталгаажуулах, дүйцүүлэх;

13.2.2. өөрийн хөгжлийн хэрэгцээ, онцлогт нийцсэн, эрүүл, аюулгүй, орчинд суралцах нөхцөл бололцоогоор хангуулах;

13.2.3. уламжлалт соёл, зан заншлыг өвлөх, сургуулийн орчинд эх хэлээрээ харилцах;

13.2.4. стандартын шаардлага хангасан номын сан, биеийн тамирын заал, дотуур байраар үйлчлүүлэх, эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах;

13.2.5. тоног төхөөрөмж, сурах бичиг, ном, гарын авлага ашиглах;

13.2.6. сургалтын төлбөр, хандивын зарцуулалт, ашиглалтын талаар мэдээлэл авах, хяналт тавих;

13.2.7. суралцагчдын төлөөллийн байгууллагаар дамжуулан сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаанд оролцох;

13.2.8. сургалтын чанарын талаар санал, хүсэлт илэрхийлэх, судалгаа, шинжилгээний ажилд оролцох;

13.2.9. нийгмийн сайн сайхны төлөө хүмүүнлэгийн болон сайн дурын үйл ажиллагааг санаачлах, оролцох;

13.2.10. хууль тогтоомжид заасны дагуу тусламж авах, хөнгөлөлт эдлэх, нийгмийн баталгаагаар хангагдах.

13.3. Суралцагч дараах үүрэгтэй:

13.3.1. бие даан суралцах арга барилыг эзэмших;

13.3.2. сургалтын хөтөлбөрийн агуулгыг хугацаанд нь бүрэн эзэмших;

13.3.3. суралцагчийн хөгжил, төлөвшилтэй холбоотой сургалтын байгууллага, багшаас тавьсан шаардлага, өгсөн үүрэг, даалгаврыг биелүүлэх;

13.3.4. багш, шавь, анги, хамт олны харилцааг хүндэтгэх, бусдыг хүндэтгэх, ёс зүйн хэм хэмжээг баримтлах;

13.3.5. сургуулийн дотоод журам, сургалтын байгууллагатай байгуулсан гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх;

13.3.6. Сургалтын байгууллагын орчинд нэгдсэн зохион байгуулалттайгаар хичээл, сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулахад чиглэсэн арга хэмжээ төлөвлөх, зохион байгуулах, тэдгээрт оролцох /хичээл хаялт/-гүй байх /үйлдэл, эс үйлдэхүй гаргах/.

14 дүгээр зүйл. Суралцагчийн нийгмийн баталгаа

14.1. Ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагч, өнчин буюу амьжиргааны баталгаажих түвшнээс доогуур орлоготой өрхийн суралцагч дотуур байранд төлбөргүй сууна.

14.2. Нийтийн тээврийн хэрэгслээр хичээлдээ явах зайлшгүй шаардлагатай суралцагчийн нийтийн тээврийн хэрэгслээр зорчих зардлын 50 хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний нөхөн олговрыг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас тогтоосон журмын дагуу олгоно.

14.3. Ерөнхий боловсролын зорилтот бүлгийн суралцагчид дүрэмт хувцас, сурах бичгийг холбогдох хуульд заасны дагуу үнэ төлбөргүй олгоно.

14.4. Засгийн газраас тогтоосон журмын дагуу эмнэлэг, нийтийн хоол, соёл, урлагийн болон ахуйн үйлчилгээгээр үйлчлэх зардлыг хөнгөлнө.

14.5. Суралцагчийн онцгой авьяас, чадварыг нээн илрүүлж хөгжүүлэх, урамшуулан дэмжих, өнчин, амьжиргааны түвшин доогуур, тусгай хэрэгцээ шаардлагатай суралцагчийг сурах нөхцөл бололцоогоор төрөөс хангана.

14.6. Тэргүүлэх болон нэн шаардлагатай мэргэжлээр суралцаж буй суралцагчийн сургалтын төлбөрийн тодорхой хувийг төрөөс хариуцах, зээлд хамруулна. Тэргүүлэх болон нэн шаардлагатай мэргэжлийг 4 жил тутам Засгийн газар шинэчлэн батална .

14.7. Сурлага, спорт, урлагийн онцгой амжилт гаргасан суралцагчид Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн болон Ерөнхий сайдын нэрэмжит тэтгэлэг олгоно.

14.8. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад суралцагчдад Засгийн газраас тогтоосон хэмжээ, журмын дагуу сар тутам тэтгэлэг олгоно.

14.9. Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад холбогдох хуульд заасны дагуу үдийн хоолоор үйлчилнэ.

14.10. Хуульд заасан бусад баталгаа.

15 дугаар зүйл. Багш, удирдах ажилтны эрх, үүрэг

15.1. Багш нь иргэний сурч боловсрох, хөгжих, төлөвших үйлийг хангах цогц үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

15.2. Боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах ажилтан нь захирал, дэд захирал, салбарын болон бүрэлдэхүүн сургуулийн захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургалтын менежер, арга зүйч байна.

15.3. Сургуулийн өмнөх, бага, дунд боловсрол, мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь багш мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэгтэй, багшлах эрхтэй байна.

15.4. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь магистр ба түүнээс дээш зэрэгтэй байна.

15.5. Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш “Багшийн тангараг” өргөнө. Багшийн тангараг өргөх журам, тангаргийн үгийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15.6. Бүх шатны боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан нь сэтгэцийн болон халдварт өвчин, эмгэггүй байна.

15.7. Бүх шатны боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан нь гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй, мансууруулах эм болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодис хэрэглэдэггүй байна.

15.8. Багш нь дараах эрхтэй байна:

15.8.1. суралцагчийн хөгжлийн хэрэгцээ, онцлогт нийцсэн суралцахуйн арга барил, арга зүй, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, сургалтын хэлбэрээ сонгон хэрэглэх;

15.8.2. суралцагч болон түүний эцэг, эх, асран хамгаалагчидтай хамтран ажиллах, зөвлөн туслах;

15.8.3. судалгаа шинжилгээний ажил хийх;

15.8.4. сургалтын байгууллагын хөгжлийн бодлого, хөтөлбөр, төлөвлөгөө, дүрэм, журам боловсруулах, хэрэгжүүлэх, төсөв, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт хийх, шийдвэр гаргахад оролцох;

15.8.5. олон нийтийн, мэргэжлийн холбоонд нэгдэх;

15.8.6. нийгмийн сайн сайхны төлөө хүмүүнлэгийн болон сайн дурын үйл ажиллагааг санаачлах, оролцох;

15.8.6. хууль тогтоомжид заасны дагуу тусламж авах, хөнгөлөлт эдлэх, нийгмийн баталгаагаар хангагдах.

15.9. Багш дараах үүрэгтэй:

15.9.1. багшийн тангараг өргөх;

15.9.2. багшийн ёс зүй, нэр төрийг эрхэмлэн сахих;

15.9.3. сургалтын хөтөлбөрийг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, суралцагчдад тогтоосон хугацаанд агуулгыг бүрэн эзэмшүүлэх;

15.9.4. сургалтыг хувь хүний хурд, чадамжид суурилсан уян хатан, бүх суралцагчдад тэгш боломж олгох хэлбэрээр удирдах;

15.9.5. суралцагчийг идэвхжүүлсэн сургалтын арга зүйг сургалтад ашиглах, суралцагчийн мэдлэг, чадвар, дадлыг бодитой үнэлэх, тэдний авьяас, хөгжлийн онцлог, хэрэгцээ, шаардлагыг судлан суралцахуйг дэмжих;

15.9.6. сургалтад мэдээлэл харилцааны технологийг үр дүнтэй ашиглах арга зүйд суралцах, цахим сургалт, контент бүтээх, сургалтын нээлттэй эх үүсвэр болон бусад платформыг ашиглах;

15.9.7. суралцахуйг дэмжсэн онол, арга зүйн мэдлэг, чадвараа дээшлүүлж, тасралтгүй хөгжих;

15.9.8. суралцагчийн авьяас, чадварыг хөгжүүлэх;

15.9.9. хувь хүний нууцыг хадгалах, хамгаалах, суралцагчийг ялгаварлан гадуурхсан аливаа үйлдэл гаргахгүй байх, суралцах арга барилыг дэмжих;

15.9.10. суралцагчийн бие даасан байр суурь, үзэл бодол, онцлог байдлыг хүлээн зөвшөөрч хүндэтгэлтэй хандах;

15.9.11. багшийн мэргэжлээ дээшлүүлэх, ажлын байран дээр тасралтгүй хөгжих, бусадтай хамтран ажиллах, бусдаас суралцах, хүндэтгэх;

15.9.12. сургалтын байгууллагын удирдах ажилтан хууль тогтоомжоор хүлээсэн албан үүргээ гүйцэтгэхэд санаатай болон санамсаргүйгээр тасалдуулах нэгдсэн зохион байгуулалттай үйлдэл гаргахгүй байх;

15.9.13. сургалтын байгууллагаас зохион байгуулах үйл ажиллагаанд оролцох, байгууллагын өөрийн удирдлага, багш, суралцагчийн болон эцэг, эх, асран хамгаалагчийн төлөөллийн байгууллага, албан тушаалтантай хамтран ажиллах, дэмжин туслах;

15.9.14 эцэг эх, асран хамгаалагчтай хүндэтгэлтэй хандаж, соёлтой харьцах

15.9.15. бусад хуульд заасан үүрэг хүлээнэ.

15.10. Суралцагчийн бие махбодод халдах, сурч боловсрох эрхийг хууль бусаар хязгаарлах, сэтгэл санааны дарамт үзүүлэх, хүчирхийлэл үйлдэхийг хориглоно.

15.11. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүх шатны сургалтын байгууллагын захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгч нь дараах нийтлэг шаардлага хангасан байх:

15.11.1. багш мэргэжлээр их, дээд сургууль төгссөн, боловсролын удирдлага, сургалтын агуулга, арга зүй, үнэлгээний чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдаж төгссөн байх;

15.11.2. боловсролын сургалтын байгууллагад тасралтгүй 10-аас доошгүй жил, үүнээс 6-аас доошгүй жил сургалтын байгууллагад багш, 4-өөс доошгүй жил тэнхимийн эрхлэгч, албаны дарга, сургалтын менежер, арга зүйчийн албан тушаалд ажилласан, мэргэжлийн тэргүүлэх болон түүнээс дээш зэрэгтэй байх;

15.12. Багшийн цалинг Төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн дундаж цалингаас 2 дахин их байхаар тооцон Засгийн газар тогтооно.

16 дугаар зүйл. Багш, ажилтны нийгмийн баталгаа

16.1. Хөдөлмөрийн шинж чанар, мэргэжлийн онцлогт тохирсон цалин, нэмэгдэл хөлс, нэмэгдэл, нөхөх олговор, шагнал урамшуулал авах, хуульд заасан бусад хөнгөлөлт эдлэх.

16.2. Багш, ажилтны ээлжийн үндсэн амралтын хугацааг Хөдөлмөрийн тухай хуулиар зохицуулна. Хөдөлмөрийн онцлогийг харгалзан багш, туслах багш, дотуур байрын багш, нийгмийн ажилтан, цэцэрлэгийн арга зүйч, сэтгэл зүйч, сургалтын менежерт ажлын 33, захирал, эрхлэгч, орлогч захиралд ажлын 15 өдрийн нэмэгдэл амралт тус тус олгоно. Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан ажилласан хугацаа, хөдөлмөрийн нөхцөлийг харгалзан бусад нэмэгдэл амралт дээрх албан тушаалтанд хамаарахгүй.

16.3. Орон сууц барих буюу худалдан авахад зориулж хөнгөлөлттэй зээл, тусламж авна.

16.4. Тухайн нутаг дэвсгэрийн онцлог, төвөөс алслагдсан байдлыг харгалзан багшид журмын дагуу нэмэгдэл цалин, урамшуулал, бусад дэмжлэг үзүүлнэ.

16.5. Аймгийн сум, тосгон, баг дахь төрийн болон орон нутгийн өмчит сургууль, цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургуулийн захирал, сургалтын менежер, сургуулийн нийгмийн ажилтан, дотуур байрны багш, албан бус боловсролын багш, цэцэрлэгийн арга зүйч, сургуулийн номын санч, эмч, сэтгэл зүйч, багш, туслах багшид 5 жил тутамд нэг удаа 6 сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

16.6. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн сургалтын байгууллагын багш, ажилтан өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгоход Төрийн албаны тухай хуульд заасны дагуу нэг удаагийн буцалтгүй тусламж авна.

16.7. Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон, буцалтгүй тусламж авсан багш, ажилтныг төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд Хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийн хүрээнд үргэлжлүүлэн ажиллуулах тохиолдолд энэ хуулийн 16.5 дахь хэсэг хамаарахгүй.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

Боловсролын агуулга, хөтөлбөр, стандарт

17 дугаар зүйл. Боловсролын агуулга, хөтөлбөр

17.1. Боловсролын агуулга нь суралцагчийн нас, хөгжлийн онцлог, авьяас, сонирхол, хувийн болон нийгмийн хэрэгцээ, үндэсний өв уламжлал, шинжлэх ухаан, технологийн хөгжлийн хандлагад нийцүүлэн боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ.

17.2. Боловсролын агуулгыг түвшнээр нь сургуулийн өмнөх, бага, дунд, мэргэжлийн боловсрол, дээд боловсрол гэж ангилах бөгөөд агуулгыг сургалтын хөтөлбөрөөр зохион байгуулна.

17.3. Сургуулийн өмнөх боловсрол нь хүний хөгжлийн үндэс, өөрийн онцлог, чадвар, бүтээлч үйлээрээ хөгжих, насан туршийн боловсролын суурь байна.

17.4. Бага боловсрол нь эх хэлний чадамжийг эзэмших боломжийг бүрдүүлэн, сурах арга барилтай монгол хүүхэд төлөвшүүлнэ.

17.5. Суурь боловсрол нь амьдрах ухаан, шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, чадвар, бие даан бүтээлчээр суралцах чадамж эзэмшүүлэхэд чиглэнэ.

17.6. Бүрэн дунд боловсрол нь сонголттой, уян хатан хөтөлбөрөөр мэдээлэл боловсруулах, шийдвэр гаргах чадвар бүхий, ирээдүйд эзэмших мэргэжлийн суурь баримжаа олгоно.

17.7. Мэргэжлийн болон дээд боловсрол нь мэдлэгт суурилсан нийгэм, хөдөлмөрийн даяарчлагдсан зах зээлд өрсөлдөх, бие даан ажлын байр бий болгох, улс үндэстний болон орон нутагт тулгамдаж байгаа асуудлыг үндэсний онцлогт тулгуурлан шийдвэрлэх, үндэсний инновацийн чадавхыг бэхжүүлэхэд хувь нэмрээ оруулах чадамж эзэмшүүлнэ.

17.8. Боловсролын агуулгыг Сургуулийн өмнөх, бага, дунд боловсролын тухай, Дээд боловсролын тухай, Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулиар тус тус нарийвчлан тодорхойлно.

17.9. Бүх шатны боловсролын хөтөлбөр, арга зүйд дараах агуулгыг заавал тусгаж, өмчийн хэлбэр харгалзахгүй боловсролын сургалтын байгууллага хэрэгжүүлнэ.

17.9.1. монголын түүх, хэл, бичиг, соёл, үндэсний өв уламжлал, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ;

17.9.2. хувь хүн, гэр бүлийн төлөвшил, хөгжил, амьдрах ухаан, хүн төрөлхтний нийтлэг үнэт зүйл;

17.9.3. жендерийн эрх тэгш байдал;

17.9.4. эрүүл мэндийн боловсрол олгох;

17.9.5. байгаль хамгаалал, экологи, ногоон хөгжил;

17.9.6.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, аюулгүй байдлыг хангах;

17.9.7.ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох;

17.9.8. зөрчлийг хүчирхийллийн бус аргаар шийдвэрлэх, эрсдэлээс өөрийгөө хамгаалах мэдлэг, харилцааны чадвар эзэмшүүлэх;

17.10. Музей, номын сан, кино зэрэг соёл, шинжлэх ухаан, урлаг, спортын байгууллагын боломж, боловсролын нээлттэй нөөц материал ашиглан агуулга, хөтөлбөрийн дагуу сургалтыг зохион байгуулж болно.

17.11. Бага, дунд боловсролын агуулгыг нөхөн эзэмшүүлэхэд албан боловсролын хөтөлбөрийг баримтална.

17.12. Мэргэжлийн боловсрол олгох сургалтыг бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэх сургалттай хослуулан зохион байгуулж болно.

17.13. Гадаад улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд үндэсний өв уламжлал, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ эзэмшүүлэх хөтөлбөрийг боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага боловсруулж, боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хянан батална.

17.14. Бүх шатны боловсролын болон сургалтын хөтөлбөрийг судалгаа, шинжилгээнд суурилан боловсруулж, тогтвортой хэрэгжүүлнэ.

17.15. Бүх шатны сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг цахим хэлбэрт шилжүүлж хөгжүүлнэ.

17.16. Бүх шатны боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тусгах агуулгыг зөвхөн энэ хуулиар зохицуулна.

18 дугаар зүйл. Боловсролын стандарт

18.1. Боловсролын стандарт нь сургалтын орчин, багшийн мэргэжлийн түвшин, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүнд тавих үндсэн шаардлагыг тодорхойлно.

18.2. Боловсролын стандартын загварыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасны дагуу баталж, улсын бүртгэлд бүртгэнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Боловсролын байгууллага, тэдгээрийн бүтэц, чиг үүрэг

19 дугаар зүйл . Боловсролын байгууллага

19.1. Боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээдийг боловсролын байгууллага гэнэ.

19.2. Боловсролын байгууллага нь сургалт, эрдэм шинжилгээ, мэргэжил арга зүйн байгууллагаас бүрдэнэ.

20 дугаар зүйл. Боловсролын сургалтын байгууллага

20.1. Боловсролын сургалтын байгууллага нь эрх бүхий байгууллагад бүртгүүлж, тусгай зөвшөөрөл авснаар сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх эрх үүснэ.

20.2. Боловсролын сургалтын байгууллага нь өмчийн хувьд ашгийн болон ашгийн бус хэлбэртэй байж болно.

20.3. Боловсролын сургалтын байгууллага нь хуулийн этгээдийн хувьд төрийн болон орон нутгийн, хувийн, холимог өмчийн гэсэн хэлбэртэй байна.

20.4. Боловсролын сургалтын байгууллага нь өөрийн үндсэн зорилгодоо нийцсэн сургалт, судалгаа, туршилт, үйлдвэрлэл явуулах боломж, нөхцөлийг бүрдүүлсэн бүтэцтэй байна.

20.5. Сургуулийн өмнөх, бага, суурь, бүрэн дунд боловсролын сургалтын байгууллага нь цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, цогцолбор байж болно.

20.6. Бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллага эрхэлж болно.

20.7. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага нь мэргэжлийн сургалт-үйлдвэрлэлийн төв, политехник коллеж байна.

20.8. Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь их сургууль, дээд сургууль, коллеж гэсэн ангилалтай байна.

20.8.1. Их сургууль нь судалгааны их сургууль, их сургууль, консерватор гэсэн хэв шинжтэй байна.

20.8.2. Коллеж нь коллеж, техник технологийн коллеж гэсэн хэв шинжтэй байна.

20.9. Мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын байгууллага, ерөнхий боловсролын сургууль нь тухайн орон нутаг, бүс нутгийн хүний хөгжлийн төв байна.

20.10. Мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаа, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн чанарт хараат бус үнэлгээ хийж, ахиц дэвшлийг дэмжин, мэргэжлийн хүрээнд хүлээн зөвшөөрөх үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай болон Дээд боловсролын тухай хуулиар тус тус зохицуулна.

20.11. Бүх шатны боловсролын сургалтын байгууллага нь багшийн хөгжлийн төвтэй байна.

20.11.1. Багшийн хөгжлийн төвийн үйл ажиллагаанд ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, мэргэжлийн боловсрол сургалтын байгууллагын нийт хувьсах зардлын хоёр хувь хүртэл хэмжээний зардлыг зарцуулна.

20.11.2. Багшийн хөгжлийн төвд тавих шаардлага, ажиллах үлгэрчилсэн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална.

20.12. Боловсролын сургалтын байгууллагын үлгэрчилсэн дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21 дүгээр зүйл. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага

21.1. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага нь дараах чиглэлээр суурь болон хавсарга судалгаа, шинжилгээ, арга зүй, сургалтын ажлыг тасралтгүй эрхэлнэ:

21.1.1. боловсролын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт;

21.1.2. хүний хөгжил, төлөвшил;

21.1.3. сургуулийн өмнөх, бага, дунд, мэргэжлийн болон дээд боловсролын агуулга, арга зүй, технологи, үнэлгээ, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн;

21.1.4. сургалтын байгууллагын бүтэц, байршил, хэв шинж;

21.1.5. тэгш хамруулах боловсрол;

21.1.6. насан туршдаа суралцахуйн арга зүй;

21.1.7. үндэстний цөөнх, гадаад улсад амьдарч байгаа монгол иргэдийн боловсрол

21.1.8. боловсролын инновац.

21.2. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага нь бүх шатны боловсролын байгууллагад сургалт, судалгаа, мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, иргэд, олон нийтэд судалгаа, шинжилгээний мэдээллээр үйлчилнэ.

21.3. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага нь сургалтын хөтөлбөр, арга зүй, сурах бичгийн туршилт судалгаа хийх түшиц цэцэрлэг, сургуультай байж болно.

21.4. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллагыг Засгийн газар байгуулж, бүтэц, дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

22 дугаар зүйл. Боловсролын болон сургалтын бусад байгууллага, иргэн

22.1. Сургуулиас гадуурх сургалтын ажил эрхэлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн өөрийн үйл ажиллагааны чиглэлээр нийгэм, эдийн засаг, шинжлэх ухаан, технологи, хууль зүй, байгаль орчин, гоо зүй, соёл, урлаг, спорт, эрүүл мэнд, гэр бүлийн болон ахуйн хүрээний асуудлаар тусгай хөтөлбөрийн дагуу хүүхэд, насанд хүрэгчдэд боловсрол эзэмшүүлэх, боловсрол, мэргэшлээ дээшлүүлэхэд нь тусалцаа үзүүлж болно.

22.2. Шашны сургуульд суралцагч нь суурь боловсролыг заавал эзэмших бөгөөд үүнтэй холбогдох харилцааг энэ хууль болон Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хуулиар зохицуулна.

23 дугаар зүйл. Боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах

23.1. Боловсролын сургалтын байгууллагыг зориулалтын хичээлийн байр, номын сан, лаборатори, тоног төхөөрөмж, биеийн тамирын заал, ном, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоглоом наадгай, багшлах хүний нөөцөөр хангагдсан нөхцөлд өмчийн аль ч хэлбэрт үндэслэн байгуулна.

23.2. Гадаад оронд сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын Монгол Улсын сургалтын хөтөлбөрийг эзэмшүүлэх байгууллага байгуулж болно. Тусгай зөвшөөрлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

23.3. Орон нутгийн өмчийн болон хувийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийг байгуулах асуудлыг аймаг, дүүргийн боловсролын газрын дүгнэлтийг үндэслэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга шийдвэрлэнэ.

23.4. Төрийн өмчит мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Засгийн газар шийдвэрлэнэ.

23.5. Хувийн өмчийн мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын байгууллагын салбар байгуулах асуудлыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын зөвшөөрснөөр үүсгэн байгуулагч нь шийдвэрлэнэ.

23.6. Олон улсын хөтөлбөрийн сургалттай ерөнхий боловсролын сургууль, их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу байгуулах хамтарсан сургууль болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай цэцэрлэг, сургуулийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага байгуулна.

23.7. Мэргэжлийн ур чадвар эзэмшүүлэх богино хугацааны, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох сургалт, түүнчлэн Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд заасны дагуу зохион байгуулсан сургалтыг зохих журмын дагуу бүртгүүлсэн хуулийн этгээд эрхэлж болно.

24 дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл олгох байгууллага

24.1. Боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15.7.1, 15.7.2, 15.7.4, 15.7.8, 15.7.9, 16.2.4, 16.3.3-д заасны дагуу их сургууль, дээд сургууль, коллежид, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгт аймаг, дүүргийн боловсролын газрын дүгнэлтийг үндэслэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тус тус олгоно.

24.2. Энэ хуулийн 23.5-д заасан сургалтын байгууллага байгуулах тусгай зөвшөөрлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

25 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг

25.1. Боловсролын сургалтын байгууллагыг үүсгэн байгуулагч нь тусгай зөвшөөрөл авахдаа Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эхлэхээс зургаагаас доошгүй сарын өмнө тусгай зөвшөөрөл олгох байгууллагад ирүүлнэ:

25.1.1. боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тухай эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, хүсэлт, дүрэм, үүсгэн байгуулах тухай гэрээний аль нэг;

25.1.2. боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах үндэслэл, танилцуулга;

25.1.3. сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө;

25.1.4. багшлах хүний нөөцийн бүрэлдэхүүн, боловсролын түвшин, зэрэг, цолны судалгаа;

25.1.5. зориулалтын хичээлийн байр, номын сан, лаборатори, тоног төхөөрөмж, биеийн тамирын заал, ном, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоглоом наадгай, тэдгээрийн баталгаа;

25.1.6. санхүүгийн эх үүсвэр, хүчин чадал, тооцоо, түүний баталгаа;

25.1.7. үүсгэн байгуулагчаас сургалтын байгууллагын мэдэлд шилжүүлэх хөрөнгө /биет болон мөнгөн/-ийн жагсаалт, хэмжээ, баталгаа;

25.1.8. байгууллагын эзэмшил газрын зөвшөөрөл;

25.1.9. татварын өр төлбөргүй талаарх эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт;

25.1.10. шашны зан үйл түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохион байгуулахгүй талаарх баталгаа;

25.1.11. ял шийтгэлгүй талаарх эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт;

25.1.12. улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн төлбөрийн баримт.

25.2. Боловсролын сургалтын байгууллага шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах, магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахдаа Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан баримт бичгээс гадна энэ хуулийн 25.1.3 - 25.1.10-д дурдсан баримт бичиг, сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл, сургалт явуулах үндэслэл, тооцоог сургалтын үйл ажиллагаа эхлэхээс таваас доошгүй сарын өмнө тусгай зөвшөөрөл олгох байгууллагад ирүүлнэ.

25.3. Энэ хуулийн 25.1.1-25.1.12-д заасан баримт бичигт тавих шаардлага, загвар, тусгай зөвшөөрлийг сунгах, хүчингүй болгоход баримтлах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

26 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох, улсын бүртгэлд бүртгэх

26.1. Боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах журмаар олгоно:

26.1.1. тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага үүсгэн байгуулагчийн хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 21 өдрийн дотор боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах зөвшөөрөл олгох эсэхийг шийдвэрлэх;

26.1.2. үүсгэн байгуулагч тусгай зөвшөөрлийн шаардлагыг бүрэн хангасны дараа холбогдох баримт бичгийг өргөдлийн хамт эрх бүхий байгууллагад ирүүлэх;

26.1.3. тусгай зөвшөөрөл олгохыг хүссэн өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор эрх бүхий байгууллага төрийн захиргааны болон боловсролын байгууллага, холбогдох мэргэжлийн байгууллагын төлөөлөл бүхий шинжээчийн хэсэг томилж, магадлан шинжилгээ хийлгэх бөгөөд магадлан шинжилгээ хийлгэхтэй холбогдсон зардлыг үүсгэн байгуулагч хариуцах;

26.1.4. шинжээчийн хэсэг томилогдсоноосоо хойш 21 хоногт багтаан баримт бичигт магадлан шинжилгээ хийж, орчинтой танилцан дүгнэлт гаргах;

26.1.5. энэ хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан байгууллага шинжээчийн хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрөл олгох эсэх талаар шийдвэр гаргаж, үүсгэн байгуулагчид мэдэгдэх, тусгай зөвшөөрлийг олгох.

26.3. Боловсролын сургалтын байгууллага үүсгэн байгуулах гэрээ, дүрэмд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан, оршин байгаа газраа өөрчилсөн бол энэ тухайгаа улсын бүртгэлийн байгууллагад ажлын 15 өдрийн дотор бичгээр заавал мэдэгдэж, улсын бүртгэлд өөрчлөлт оруулна.

26.4. Улсын бүртгэлийн байгууллага нь боловсролын сургалтын байгууллагыг бүртгэхдээ өмчийн хэлбэр, энэ хуулийн 20.5, 20.7, 20.8-д заасан байгууллагаар нэрлэж бүртгэнэ.

27 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

27.1. Тусгай зөвшөөрлийг 5 жилээс доошгүй хугацаагаар олгоно.

27.2. Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг он, сар, өдрөөр тодорхойлох бөгөөд тухайн сургалтын байгууллагыг улсын бүртгэлд бүртгэсэн өдрөөс эхлэн тоолно.

27.3. Хугацаа сунгуулах тухай өргөдлийг тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас гурван сарын өмнө гаргана.

27.4. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд нь тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгах шийдвэр гаргахаас өмнө тусгай зөвшөөрлийн шаардлага хангаж байгаа эсэхэд магадлан шалгалт хийнэ.

27.5. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 13.1-д заасан нөхцөл байдал илрээгүй бол тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн өргөдлийг үндэслэн 14 хоногийн дотор тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгана.

28 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох

28.1. Тусгай зөвшөөрөл олгосон байгууллага нь Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 14.1-д зааснаас гадна дараах үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

28.1.1. мэргэжлийн хяналтын байгууллагын дүгнэлтээр стандарт зөрчсөн, эсхүл сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг хангаагүй болох нь тогтоогдсон;

28.1.2. нийгэм, иргэний эрх ашиг, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй сургалт зохион байгуулсан нь холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар тогтоогдсон;

28.1.3. улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн буюу тусгай зөвшөөрөл авснаас хойш 1 хичээлийн жилийн дотор үйл ажиллагаа, сургалт эрхлээгүй бол;

28.1.4. боловсролын сургалтын байгууллагыг бусад байгууллагатай нийлүүлэх, нэгтгэх, хуваах, тусгаарлах, өөрчлөх замаар өөрчлөн байгуулсан;

28.1.5. сургалтын байгууллагад олгосон тусгай зөвшөөрөлд зааснаас бусад үйл ажиллагаа, шашны сургалт явуулж, зан үйл үйлдсэн;

28.1.6. шашны байгууллагатай хууль бусаар хамтран ажилласан нь холбогдох этгээдийн дүгнэлтээр тогтоогдсон;

28.1.7. үүсгэн байгуулагчийн хүсэлтээр;

28.1.8. хуульд заасан бусад үндэслэл.

29 дүгээр зүйл. Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах

29.1. Боловсролын сургалтын байгууллагыг дараах тохиолдолд татан буулгана:

29.1.1. боловсролын сургалтын байгууллагын үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрээр;

29.1.2. тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон;

29.1.3. татан буулгах тухай шүүхийн шийдвэр гарсан;

29.1.4. хуульд заасан бусад үндэслэл.

29.2. Тухайн боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах шийдвэр гарснаар татан буугдсанд тооцно.

29.3. Татан буугдсан сургалтын байгууллага нь суралцагчид аливаа хохиролгүйгээр асуудлыг шийдвэрлэж, холбогдох баримт бичгийг архивд хүлээлгэн өгнө.

29.4. Сургалтын байгууллага нь татан буугдсан бол суралцагчид учирсан хохирлыг үүсгэн байгуулагч бүрэн хариуцна.

29.5. Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгахтай холбогдон үүсэх эд хөрөнгийн харилцааг Иргэний хууль тогтоомжид заасны дагуу зохицуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ Боловсролын удирдлага

30 дугаар зүйл. Боловсролын удирдлагын тогтолцоо

30.1. Боловсролын удирдлагын тогтолцоо нь боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны, орон нутагт боловсролын газар байна.

30.2. Боловсролын сургалтын байгууллагын удирдлага нь тухайн байгууллагын удирдах албан тушаалтан болон өөрийн удирдлага байна.- 30.3. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны болон орон нутгийн боловсролын газрыг нэгдсэн удирдлагаар хангана.

31 дүгээр зүйл. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

31.1. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

31.1.1. боловсролын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлагаар хангах;

31.1.2. боловсролын бодлого, төлөвлөгөө, үзэл баримтлал, дүрэм, журам, төсөл, заавар, аргачлалыг батлах, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, үр дүнг тооцох;

31.1.3. мэргэжлийн анхан, дунд, дээд боловсролын мэргэжлийн чиглэл, мэргэшлийн хүрээг тогтоох;

31.1.4. боловсролын стандартыг боловсруулах;

31.1.5. боловсролын болон багш, ажилтны ажлын норм нормативыг эрүүл мэнд, хөдөлмөр, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй тус тус хамтран батлах;

31.1.6. иргэнд боловсрол эзэмшүүлэх, мэргэжил олгох, түүний боловсрол, мэргэшлийг дээшлүүлэх талаар бусад байгууллагаас зохиож байгаа ажлыг төрийн захиргааны болон мэргэжлийн удирдлагаар хангах, зохицуулах;

31.1.7. удирдах ажилтан, багшийг нэгдсэн бодлого, тодорхой чиглэлээр бэлтгэх, давтан сургах, тэдний нийгмийн баталгааг хангах асуудлыг холбогдох байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх, энэ талаар гарсан шийдвэрийн биелэлтийг хангах;

31.1.8. Сурах бичгийн эхийг турших, санал авах, дүгнэлт гаргуулах, зохиох үйл ажиллагааны журам, сургалтын хэрэглэгдэхүүнд тавих шаардлага батлах;

31.1.9. боловсролын хөтөлбөр, норм, нормативын хэрэгжилт, боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаа, сургалтын хөтөлбөрийн чанарт үнэлгээ хийх, дүгнэлт гаргах, хүүхдийн хөгжлийн ахиц дэвшлийг дэмжих, баталгаажуулах;

31.1.10. хувийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

31.1.11. боловсролын асуудлаар гадаадын болон олон улсын байгууллагатай хамтран ажиллах, үр өгөөжийг дээшлүүлэх;

31.1.12. төрийн болон орон нутгийн өмчит их сургууль, дээд сургууль, коллеж, ерөнхий боловсролын сургуулийн захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургалтын менежер, арга зүйч, багшийн албан тушаалд тавих нийтлэг шаардлагыг батлах;

31.1.13. цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, насан туршийн боловсролын байгууллагын багш, удирдах ажилтны ажлыг үнэлэх, дүгнэх, багшлах эрх олгох, хасах журмыг батлах;

31.1.14. цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтанд мэргэшлийн зэрэг олгоход тавих шалгуурыг хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батлах;

31.1.15. гадаад улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд монгол хэл, түүх, соёл, ёс заншил зааж сургахад дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

31.1.16. боловсролын салбарын мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэх, ашиглах, түүний тасралтгүй үйл ажиллагаа, хадгалалт, хамгаалалт, нууцлалыг хангах журам батлах;

31.1.17. зайны болон цахим сургалтад тавих нийтлэг шаардлага, сургалт зохион байгуулах журам батлах;

31.1.18. Тэргүүлэх болон нэн шаардлагатай мэргэжлийн жагсаалтыг 3 жил тутам шинэчлэн батлах;

ээр суралцаж буй суралцагчийн сургалтын төлбөрийн тодорхой хувийг төрөөс хариуцах, зээлд хамруулна.

31.1.18. энэ хууль болон бусад хуульд заасан бүрэн эрх.

31.2. Мэргэжлийн холбоодтой хамтран ажиллаж, түншлэлийн хүрээнд төрийн зарим чиг үүрэг, үйл ажиллагааг мэргэжлийн холбоо, иргэний нийгмийн байгууллагад шилжүүлж болно.

31.3. Онцгой байдлын үе дэх боловсролын салбарын бэлэн байдлыг хангах, зохицуулалт хийх, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох стратеги баталж хэрэгжүүлнэ.

32 дугаар зүйл. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг, бүрэн эрх

32.1. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь “Боловсролын үндэсний газар” байх бөгөөд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

32.1.1 боловсролын салбарын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг улсын хэмжээнд зохион байгуулах;

32.1.2. гадаад улс, олон улсын төрөлжсөн бусад байгууллагатай боловсролын салбарын чиглэлээр байгуулсан олон улсын гэрээний хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

32.1.3 сурах бичиг зохиох, хэвлэх, ханган нийлүүлэх ажлыг хариуцан зохион байгуулах, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоног төхөөрөмж, урвалж бодисоор хангах нэгдсэн бодлого, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах;

32.1.4 багш, ажилтны мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг зохион байгуулах;

32.1.5. аймаг, дүүргийн боловсролын газрыг мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;

32.1.6. бүх шатны боловсролын сургалтын чанарт үнэлгээ, судалгаа хийх, их, дээд сургууль, коллежид элсэгчдийн элсэлтийн шалгалтыг үндэсний түвшинд хариуцан зохион байгуулах;

32.1.7. боловсролын салбарын мэдээллийн технологийн хэрэгжүүлэлт, хөгжүүлэлт, мэдээллийн систем, сан, дата төв, нэгдсэн сүлжээ болон тэдгээрийн дэд бүтцийн хяналт, аюулгүй байдлыг хариуцан ажиллах;

32.1.8. боловсролын болон сургалтын баримт бичгийг хэвлүүлэх, түгээх, олгох ажлыг зохион байгуулах;

32.1.9. улсын олимпиад зохион байгуулах журам, ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори байгуулах, ашиглах журам баталж мөрдүүлэх;

32.1.10 боловсролын салбарын үйл ажиллагааны талаарх мэдээ, тайланг улсын хэмжээнд нэгтгэн гаргах, хуульд заасны дагуу мэдээлэх;

32.1.11. мэргэжлийн болон дээд боловсролын магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагааны журмыг батлан хэрэгжилтийг хангах;

32.1.12. гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг түр зогсоох, хэлбэр өөрчлөх тохиолдолд сургалтын тасралтгүй байдлыг хангах хариу арга хэмжээ авах нэгдсэн зохицуулалт хийх;

32.1.13. хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

33 дугаар зүйл. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын даргын чиг үүрэг, бүрэн эрх

33.1 Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8.3-т зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

33.1.1. боловсролын байгууллагын үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх дүрэм, журмыг энэ хууль, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн баталж, биелэлтийг хангуулах, хууль тогтоомж, хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төслийн хэрэгжилтийн үр нөлөөг үнэлэх;

33.1.2. аймаг, дүүргийн боловсролын газрын бүтэц, орон тоог батлах;

33.1.3 аймаг, дүүргийн боловсролын газрын даргын сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулан томилж, хууль тогтоомжид заасны дагуу чөлөөлөх;

33.1.4. стандарт, норм нормативыг мөрдүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

33.1.5. боловсролын байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавих, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх;

33.1.6. боловсролын салбарын асуудлаар ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, хууль зөрчсөн үйлдлийн талаарх мэдээллийг хүлээн авч хууль тогтоомжийн хүрээнд хянан шийдвэрлэх;

33.1.7. өмчийн бүх хэлбэрийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дээд боловсролын байгууллагад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

33.1.8. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад багшилсан хугацаа, ажлын туршлага, эрдэм шинжилгээний бүтээл, туурвилыг харгалзан докторын зэрэгтэй багшид дэд профессор, профессор цол олгох. Сургалтын гэсэн үг хэссэн

33.1.9. хууль тогтоомжид заасан бусад.

34 дүгээр зүйл. Аймаг, дүүргийн боловсролын газар

34.1. Аймаг, дүүргийн боловсролын газрын дарга нь Төрийн албаны тухай хуульд заасан нийтлэг шаардлагаас гадна дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна.

34.1.1. боловсролын сургалтын байгууллагад 15-аас доошгүй жил, үүнээс 10-аас доошгүй жил боловсролын сургалтын байгууллагад багш, удирдах ажилтан, 5-аас доошгүй жил боловсролын асуудал эрхэлсэн нутгийн захиргааны байгууллагад ажилласан байх;

34.1.2. боловсрол судлал, багш мэргэжлээр их, дээд сургууль төгссөн, төрийн болон боловсролын удирдлага, төлөвлөлт, сургалтын агуулга, арга зүй, үнэлгээний чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдаж төгссөн байх.

34.2. Аймаг, дүүргийн боловсролын газар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

34.2.1. боловсролын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг орон нутгийн хэмжээнд зохион байгуулах;

34.2.2. хичээл, судлагдахууны агуулга, арга зүй, үнэлгээ, технологи болон зайн, цахим сургалтыг хөгжүүлэх, сургалтын чанар, үр дүнг сайжруулах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүний хангамжийг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

34.2.3. ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгох эсэх талаар дүгнэлт гаргаж аймаг, нийслэлийн Засаг даргад санал болгох;

34.2.4. багш, суралцагчийн хөдөлмөрийг бодитой үнэлж, шагнаж урамшуулах, нийгмийн баталгааг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх;

34.2.5. боловсролын байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт тавих, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх;

34.2.6 боловсролын салбарын тайлан, мэдээ, мэдээллийг хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу холбогдох байгууллагад гаргаж өгөх;

34.2.7. хувийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

34.2.8. өмчийн хэлбэр үл харгалзан бүх шатны сургалтын байгууллагад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, багш, ажилтны мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг хангах;

34.2.9. өмчийн хэлбэр үл харгалзан бүх шатны сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, зөвлөн туслах;

34.2.10. иргэнийг боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамран сургах, насан туршдаа суралцахуйг дэмжих ажлыг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, дэмжлэг үзүүлэх;

34.2.11. өмчийн хэлбэр үл харгалзан бүх шатны сургалтын байгууллагад хоол хүнсний хангамж, орчны аюулгүй байдлыг хангахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

34.2.12. сургалтын байгууллагын орчинд хүүхдийн эрхийн зөрчил гарах, болзошгүй эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран зохион байгуулах, сургалтын байгууллагыг арга зүй, зохицуулалтаар хангах;

34.2.13. орон нутгийн боловсролын сургалтын байгууллагын гамшгийн эрсдэлийг үнэлэх, гамшгийн үед хариу арга хэмжээ авах, нөхцөл байдлыг тогтворжуулахад хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх;

34.2.14. гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зогсоох тохиолдолд сургалтын байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;

34.2.15. орон нутгийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан, албан хаагч ёс зүйн хэм хэмжээний зөрчил гаргах, авлига, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.

35 дугаар зүйл. Аймаг, нийслэл, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын бүрэн эрх

35.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тухайн нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

35.1.1. боловсролын асуудлаар тухайн шатны Засаг даргын тайлан хэлэлцэж, чиглэл өгөх;

35.1.2. орон нутгийн өмчийн боловсролын байгууллагыг хөгжүүлэх төлөвлөгөө батлах, биелэлтэд хяналт тавих;

35.1.3. орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн орчин, сургалтын чанарыг сайжруулахад шаардагдах төсвийг жил бүр тусгайлан батлах;

35.1.4. боловсролын салбарын барилга байгууламжийн урт хугацааны төлөвлөлтийг аймаг, нийслэлийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, хотын хөгжлийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгаж, сургууль, цэцэрлэгийн эзэмшил, ашиглалтын эдэлбэр газрыг сургалтын орчинд тавигдах шаардлагад нийцсэн талбайн хэмжээний дагуу нөөцөд авах шийдвэр гаргах;

35.1.5. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

36 дүгээр зүйл. Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын бүрэн эрх

36.1. Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга тухайн нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

36.1.1. иргэнд суурь боловсрол эзэмшүүлэх, мэргэжилтэй хүний нөөц бэлтгэх, давтан сургах, мэргэжил эзэмшүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх;

36.1.2. орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг аймаг, дүүргийн боловсролын газрын дүгнэлтийг үндэслэн шийдвэрлэх;

36.1.3. аймаг, дүүргийн боловсролын газрын сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захирлыг томилох, Хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийн хүрээнд үндэслэн чөлөөлөх;

36.1.4. боловсролын сургалтын байгууллагын хичээлийн болон дотуур байр, сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ном, сурах бичгээр хангахад дэмжлэг үзүүлэх, зохион байгуулах;

36.1.5. орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

36.1.6. үндэсний цөөнхийн боловсрол эзэмших, соёл, зан заншлаа өвлөх, сургуулийн орчинд төрөлх хэлээрээ харилцах нөхцөлийг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

36.1.7. орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, сургуулийн үйлчилгээний чанар, үр дүнг Засгийн газар болон иргэд, олон нийтийн өмнө хариуцах;

36.1.8. боловсролын сургалтын байгууллагын нийт албан хаагчийг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах арга хэмжээг авах;

36.1.9. боловсрол, сургалтын байгууллагын багш, ажилтанд урамшуулал олгох, нийгмийн баталгааг сайжруулахад нутгийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээ авах;

36.1.10. орон нутгийн өмчийн сургалтын байгууллага, аймаг, дүүргийн боловсролын газрыг зориулалтын барилга байгууламжаар хангах;

36.1.11. хуульд заасан бусад бүрэн эрх

36.2. Нийслэлийн Засаг даргын бүтцэд боловсролын асуудал хариуцсан нэгж ажиллана.

37 дугаар зүйл. Сум, дүүргийн Засаг даргын бүрэн эрх

37.1. Сум, дүүргийн Засаг дарга тухайн нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

37.1.1. боловсролын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг тухайн нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах;

37.1.2. хүүхдэд сургуулийн өмнөх болон бага, суурь боловсрол эзэмшүүлэх, иргэнд суурь боловсрол нөхөн эзэмшүүлэх ажлыг захиргааны удирдлагаар хангах;

37.1.3. өөрийн орлогоо нэмэгдүүлэхэд боловсролын байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх;

37.1.4. өмчийн хэлбэр үл харгалзан боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

37.1.5. төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, сургуулийг эцэг, эх, олон нийтийн оролцоонд тулгуурлан хөгжүүлэх ажлыг захиргааны удирдлагаар хангах;

37.1.6. өмчийн бүх хэлбэрийн сургалтын байгууллагын барилга байгууламж, орчны эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

37.1.7. орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хамран сургах тойрог тогтоох;

37.1.8. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

38 дугаар зүйл. Баг, хорооны Засаг даргын бүрэн эрх

38.1. Баг, хорооны Засаг дарга дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

38.1.1. сургуулийн өмнөх болон бага, суурь боловсрол эзэмшүүлэх сургалтад харьяа айл өрхийн хүүхдийг хамруулах ажлыг хариуцан зохион байгуулах;

38.1.2. иргэдийн боловсрол эзэмшсэн байдалд судалгаа хийж, шаардлагатай асуудлыг холбогдох байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх;

38.1.3. суурь боловсрол эзэмшээгүй иргэнд нөхөн эзэмшүүлэх ажлыг сургалтын байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

38.1.4. баг, хороон дахь цэцэрлэг, сургуулийг эцэг, эх, олон нийтийн оролцоонд тулгуурлан хөгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах.

39 дүгээр зүйл. Боловсролын сургалтын байгууллагын удирдлага

39.1. Өмчийн бүх хэлбэрийн боловсролын сургалтын байгууллагыг үүсгэн байгуулагч буюу түүний эрх олгосон этгээдийн томилсон захирал, эрхлэгч удирдана.

39.2. Захирал, эрхлэгч нь Сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын тухай, Дээд боловсролын тухай хууль, Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

39.3. Боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч нь орон тооны байна.

40 дүгээр зүйл. Боловсролын байгууллагын өөрийн удирдлага

40.1. Боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдлагыг ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгт сургуулийн болон цэцэрлэгийн зөвлөл байна.

40.2. Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын болон дээд боловсролын сургалтын байгууллага, төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөрийн сургалттай ерөнхий боловсролын сургууль, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу байгуулсан боловсролын сургалтын байгууллагад удирдах зөвлөл байна.

40.3. Цэрэг, цагдаагийн дээд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллагад энэ хуулийн 40.2-т заасан заалт хамаарахгүй.

40.4. Энэ хуулийн 40.1-д заасан зөвлөлийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

40.5. Энэхүү хуулийн 40.1, 40.2-т заасан цэцэрлэг, сургуулийн зөвлөл, удирдах зөвлөлийн чиг үүрэг, төлөөлөл, бүрэн эрхийн хугацааг Сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсролын тухай хууль, Мэргэжлийн боловсролын тухай хууль, Дээд боловсролын тухай хууль, Судалгааны их сургуулийн эрх зүйн байдлын тухай хуулиар тус тус зохицуулна.

41 дүгээр зүйл. Боловсролын хяналт

41.1. Боловсролын хяналт-шалгалтыг боловсролын улсын хяналтын байгууллага, улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

41.2. Улсын хяналтын байгууллага, улсын байцаагч нь Боловсролын тухай хууль, тогтоомж, стандарт, техникийн зохицуулалт, норм, норматив, сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хэрэгжилт, боловсролын баримт бичиг, орчны эрүүл ахуй, аюулгүй байдалд хяналт тавина.

41.3. Боловсролын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тус тус хэрэгжүүлнэ.

41.4. Боловсролын тандалт, судалгааг боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага хийнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Боловсролын эдийн засаг, санхүүжилт

42 дугаар зүйл. Боловсролын төлөвлөлт, тайлагналт

42.1. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага боловсролын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

42.2. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын боловсруулсан төлөвлөгөө, арга зүйг үндэслэн аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг боловсролын төлөвлөгөөтэй байна.

42.3. Бүх шатны боловсролын байгууллага нь тогтоосон норм, нормативыг үндэслэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөтэй ажиллана.

42.4. Өмчийн хэлбэр үл харгалзан нийт боловсролын байгууллага хууль тогтоомжид заасан мэдээ, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв гаргаж боловсролын дээд шатны байгууллагад тайлагнана.

43 дугаар зүйл. Боловсролын санхүүжилт

43.1. Боловсролын байгууллага нь улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, хөрөнгө оруулалт, иргэдээс оруулах сургалтын төлбөр, дотоод, гадаадын аж ахуйн нэгж, байгууллагаас дүрэмд заасан үйл ажиллагаанд зориулсан хандив, зээл, боловсролын байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого зэрэг санхүүгийн эх үүсвэртэй байна.

43.2. Боловсролын сургалтын байгууллага санхүүгийн эх үүсвэрээ нэмэгдүүлэх, багш, ажилтан, суралцагчийн нийгмийн баталгааг дээшлүүлэх зорилгоор хууль тогтоомжид нийцүүлэн аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулж болох бөгөөд түүнээс олсон орлогоо энэ хуульд заасан зориулалтын дагуу захиран зарцуулах эрхийг боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч эдэлнэ.

43.3. Боловсролын байгууллагын өөрийн орлогын хэмжээтэй холбоотойгоор улсын төсвөөс санхүүжүүлэх хөрөнгийн хэмжээг багасгахыг хориглоно.

43.4. Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага, аймаг, дүүргийн боловсролын газар нь улсын төсөв, судалгааны ажлын төслийн зардлаар санхүүжнэ.

43.5. Иргэдэд бага, суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшүүлэхэд шаардагдах зардлыг улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ.

43.6. Нийгэм, эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, бүс, орон нутгийн хөгжлийн чиг хандлага, хэрэгцээнд үндэслэн мэргэжилтэн бэлтгэх, суралцагчийн авьяасыг дэмжих, зорилтод бүлгийн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд боловсрол эзэмшихэд зориулж сургалтын төлбөрийн зээл, буцалтгүй тусламж олгох бөгөөд тэдгээрийг олгох журмыг Засгийн газар батална.

43.7. Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын санаачилгаар аймаг, нийслэл, сум, дүүрэгт боловсрол хөгжүүлэх сан байгуулж болно.

43.8. Боловсролд зориулсан төсвийн болон сангийн хөрөнгийг өөр зориулалтаар зарцуулахыг хориглоно.

43.9. Сургалтын байгууллага нь байгууллага хөгжүүлэх сантай байна. Сангийн дүрмийг боловсролын болон санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

43.10. Байгалийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн үед боловсролын сургалтын үйл ажиллагааг хэвийн тасралтгүй зохион байгуулах зорилгоор боловсролын салбарт нөөц зардал төлөвлөнө. Энэ зардлыг Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу зарцуулна.

44 дүгээр зүйл. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилт

44.1. Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагааг суурь, хувьсах болон үр дүнгийн үнэлгээнд суурилсан нэмэлт зардлаар санхүүжүүлнэ.

44.2. Улсын төсвөөс дор дурдсан зардлыг санхүүжүүлнэ:

44.2.1. өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн албан болон албан бус сургалтад хамрагдаж байгаа нэг суралцагчид ногдох дундаж хувьсах зардал;

44.2.2. мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын дотуур байрын нийт зардал;

44.2.3. тусгай сургуулийн суралцагчийн үдийн хоолны зардал;

44.2.4. байршлыг харгалзан цэцэрлэгийн хүүхдийн хоолны тодорхой хувь;

44.2.5. ерөнхий боловсролын сургуулийн үдийн хоолны зардлын тодорхой хувь.

44.3. Орон нутгийн өмчит ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн байр ашиглалт, тоног төхөөрөмж, их засварын зардлыг орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ.

44.4. Сургуулийн өмнөх болон бага, суурь, бүрэн дунд, мэргэжлийн боловсрол эзэмшүүлэхэд нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардлын дундаж норматив, түүний бүрэлдэхүүн, аймгийн төвөөс бусад сум, тосгон, багийн цэцэрлэг, сургууль, олон улсын хөтөлбөр, тусгай хэрэгцээт боловсрол олгох цэцэрлэг, сургуульд боловсрол эзэмшүүлэхэд хүүхдийн тоо, хэрэглээний үнийн дүнгээс хамаарсан өсөн нэмэгдэх итгэлцүүр, суурь, хувьсах зардал болон үр дүнгийн үнэлгээнд үндэслэн төсөв тооцох аргачлал, санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар тогтооно.

44.5. Боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилт дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

44.5.1. цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, туслах үйл ажиллагааны орлого болон хуульд заасан эцэг, эх, асран хамгаалагчаас хариуцах зардал;

44.5.2. мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад улсын төсөв, өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлого;

44.5.3. дээд боловсролын сургалтын байгууллагад улсын төсөв, сургалтын төлбөр, эрдэм шинжилгээний төсөлт ажлын болон өөрийн үйл ажиллагааны орлого;

44.5.4. цэрэг, цагдаагийн дээд боловсрол эзэмшүүлэхтэй холбоотой зардлыг төр хариуцна.

44.6. Дээд боловсролын сургалтын байгууллага болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад суралцагчдад төрөөс үзүүлэх буцалтгүй тусламж, зээл, тэтгэлгийн хэмжээг Засгийн газар тогтооно.

44.7. Суралцагчаас цэцэрлэг, сургуульд элсэн суралцах элсэлтийн бүртгэл, олимпиад, уралдаан, тэмцээнд оролцох, ном, сургалтын хэрэглэгдэхүүн тулган борлуулах, засвар үйлчилгээ хийх зардал зэрэг хуульд заагаагүй төлбөр, хураамж авахыг хориглоно.

44.8. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн багшийн мэргэжлийг өмчийн хэлбэр үл харгалзан улсын төсвийн хөрөнгөөр 5 жил тутам дээшлүүлнэ.

44.9. Хүүхдийн авьяас чадварыг хөгжүүлэх сонгон, секц, дугуйлан хичээллүүлэх, төрөлжсөн хичээлийн улсын олимпиад зохион байгуулах, олон улсад нийтлэг хүлээн зөвшөөрөгдсөн шинжлэх ухааны олимпиадад ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч гадаад улс оронд оролцохтой холбогдох зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

44.10. Өөрийн хөрөнгөөр боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламж барьсан, тоног төхөөрөмж хандивласан иргэн, аж ахуйн нэгжийн тухайн барилга байгууламж тоног төхөөрөмжид ногдох татвараас чөлөөлүүлэх асуудлыг зохих журмын дагуу эрх бүхий этгээдэд хандан шийдвэрлүүлнэ.

45 дугаар зүйл. Хувийн өмчит боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилт

45.1. Хувийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилтийн эх үүсвэр нь үүсгэн байгуулагчийн хөрөнгө, нэг суралцагчид ногдох дундаж хувьсах өртгийн төсвөөс санхүүжүүлэх хэсэг, сургалтын төлбөр, хандив, хөнгөлөлттэй зээл, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоос бүрдэнэ.

45.2. Хувийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын орчныг сайжруулах, тэдгээрийг багшлах хүний нөөцөөр хангахад Засгийн газар тогтоосон журмын дагуу дэмжлэг, туслалцаа үзүүлнэ.

45.3. Хувийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг суралцагчид төрөөс ногдох сургалтын нормативт зардлын хэмжээг тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын төлбөртэй нь уялдуулан Засгийн газар тогтооно.

45.4. Гадаад улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд монгол хэл, түүх, ёс заншил, соёлын чиглэлээр суурь чадамж эзэмшүүлэх төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа сургалтын байгууллагад төрөөс дэмжлэг үзүүлж болох бөгөөд дэмжлэг үзүүлэх нөхцөл, шаардлага, хэмжээг Засгийн газрын баталсан журмаар зохицуулна.

46 дугаар зүйл. Сургалтын байгууллагын орчин

46.1. Боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламж, номын сан, гал тогоо, биеийн тамирын заал, дотуур байр, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж нь багш, ажилтан, суралцагчийн онцлогт тохирсон, хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчийн тусгай хэрэгцээнд нийцсэн, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын, усан хангамж, ариун цэврийн байгууламжийн шаардлагыг хангасан байна.

46.2. Энэ хуулийн 46.1-д заасан байгууламжийн аюулгүй байдлын норм, нормативыг холбогдох хууль тогтоомж, боловсролын стандартыг үндэслэн боловсрол, эрүүл мэндийн болон санхүүгийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран баталж мөрдүүлнэ.

46.3. Сургалтын байгууллагын хэвийн үйл ажиллагаа явуулахад хүрэлцэхүйц зориулалтын барилга байгууламж, сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, сурах бичиг, дотуур байраар хангах ажлыг үүсгэн байгуулагч хариуцна.

46.4. Сургалтын байгууллага өөрийн харьяа сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, сургалтын хэрэглэгдэхүүнийг засварлах, үйлдвэрлэх, хангах зэрэг үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах нэгжтэй байж болно.

46.5. Боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламж, эдэлбэр газрыг зориулалтын дагуу ашиглана.

46.6. Боловсролын сургалтын байгууллага нь барилга, хот төлөвлөлтийн норм, нормативыг баримтлан тогтоосон, сургалтад зориулсан эзэмшил газартай байна.

46.7. Энэ хуулийн 35.1.4-д заасны дагуу шинээр барих сургууль, цэцэрлэгийн нөөцийн газрыг өөр зориулалтаар эзэмшүүлэх, ашиглуулах, худалдахыг хориглоно.

46.8. Боловсролын сургалтын байгууллага нь болзошгүй эрсдэлд аюулгүй байдлыг хангасан, суралцагчдыг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлсэн орчин бүрдүүлсэн байна.

46.9. Боловсролын сургалтын байгууллага нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрхийн тухай болон бусад хууль, тогтоомжид заасны дагуу тэгш боломж олгосон, хүртээмжтэй, хувь хүний хөгжил, сурч боловсрох хэрэгцээ шаардлагыг хангасан таатай орчин бүрдүүлсэн байна.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ

Боловсролын харилцаанд оролцогчдын нийтлэг эрх, үүрэг

47 дугаар зүйл. Эцэг, эх, асран хамгаалагчийн эрх, үүрэг

47.1. Эцэг, эх, асран хамгаалагч дараах эрхтэй:

47.1.1. боловсролын сургалтын байгууллага, багшийн үйл ажиллагаатай холбогдсон санал, хүсэлтээ аймаг, дүүргийн боловсролын газарт гаргах;

47.1.2. хүүхдийнхээ мэдлэг, чадвар, авьяас, хөгжлийн талаар багш болон сургалтын байгууллагаас зөвлөгөө авах, хамтран ажиллах;

47.1.3. цэцэрлэг, сургуулийн зөвлөлийн үйл ажиллагаанд идэвх санаачилгатай оролцох;

47.1.4. сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт, сургалтын баримт бичигтэй танилцах;

47.1.5. хүүхдийн нас, хөгжлийн онцлог, зан төлөвийг таньж мэдэх, хүүхдээ ойлгон дэмжин туслах, хараа хяналтгүй орхихгүй байх;

47.1.6. хүүхдийнхээ суралцах, төлөвших, авьяасыг хөгжүүлэх сургалт, үйл ажиллагааны үйл явц, үр дүнтэй танилцах.

47.2. Эцэг, эх, асран хамгаалагч дараах үүрэгтэй:

47.2.1. хүүхдийн авьяас, чадварыг бага наснаас нь дэмжин хөгжүүлэх, хөгжил, төлөвшилд шаардагдах нөхцөлийг бүрдүүлэх, багштай хамтран ажиллах;

47.2.2. сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангахтай холбогдуулан сургууль, багшаас тавьсан холбогдох хууль, дүрэм, журамд заасан шаардлагыг биелүүлэх;

47.2.3. хүүхдээ 5 насанд сургуулийн өмнөх боловсролд заавал хамруулах, улмаар суурь боловсрол эзэмшүүлэх;

47.2.4. гэр бүлийн орчинд хүүхдийг бие дааж сурах арга барил эзэмшихэд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, урамшуулан дэмжих;

47.2.5. багшийг санаатай болон санамсаргүй байдлаар гутаан доромжлох үг үйлдэл гаргахгүй байх, хүндэтгэлтэй хандаж, соёлтой харьцах, багшийн нэр төр, алдар хүндийг хүндлэх;

47.2.6. хүүхдийнхээ хөгжил, төлөвшил, хүмүүжил, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд байнгын анхаарал тавих, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, сурах бичиг, дүрэмт хувцсаар хангах;

47.2.7. сургуулиас зохион байгуулах үйл ажиллагаанд оролцох, сургуулийн өөрийн удирдлага, багш, суралцагчийн болон эцэг, эх, асран хамгаалагчийн төлөөллийн байгууллага, албан тушаалтантай хамтран ажиллах, дэмжин туслах;

47.2.8. энэ хуулийн 44.5.1-д заасан зардлын тодорхой хувийг хариуцах.

47.3. Хүүхдийнхээ суралцах, төлөвших, авьяас, чадварыг хөгжүүлэх асуудлаар боловсролын сургалтын байгууллагатай гэрээ байгуулан хамтран ажиллана.

47.4. Эцэг эх, асран хамгаалагч нь санаатай болон санамсаргүй байдлаар бие биеэ гутаан доромжлох үг үйлдэл гаргахгүй байх, бусдад хүндэтгэлтэй хандаж, соёлтой харьцана.

48 дугаар зүйл. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, үүрэг

48.1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах эрхтэй:

48.1.1. мэргэжилтэн бэлтгүүлэх, ажилтны мэргэшлийг дээшлүүлэх захиалгыг холбогдох боловсролын сургалтын байгууллагад өгөх, гэрээ байгуулах;

48.1.2. гэрээ, захиалгаар суралцагчийн талаар санал гаргах, шаардлага тавих;

48.1.3. байгууллага нь ажилтандаа боловсрол олгох, түүний мэргэшил дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, сургалт зохион байгуулах;

48.1.4. боловсролын байгууллагыг бэхжүүлэх, сургалтын орчин бүрдүүлэхэд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, ивээн тэтгэсний төлөө хууль тогтоомжид заасан зохих хөнгөлөлт эдлэх;

48.1.5. иргэнд ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох чиглэлээр сургалтын байгууллагатай хамтарч ажиллах;

48.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах үүрэгтэй:

48.2.1. гэрээний дагуу суралцагчийг хүлээн авч үйлдвэрлэлийн дадлага хийлгэх нөхцөл, бололцоогоор хангах;

48.2.2. гэрээ, захиалгаар суралцагчийн сургалтын зардлыг төлөх;

48.2.3. ажилтан бие дааж сурч боловсрох, хүүхдээ сургахад нь дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх.

48.2.4. ажилтан, албан хаагчдад сургалт зохион байгуулах, соён гэгээрүүлэхэд шаардагдах зардлыг жил бүрийн төсөвтөө тусган батлах.

49 дүгээр бүлэг. Иргэний нийгмийн, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбооны эрх үүрэг.

49.1. Боловсролын харилцаанд оролцогч иргэний нийгмийн, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын эрх үүрэг түншлэлд суурилна.

49.2. Боловсролын харилцаанд оролцогч иргэний нийгмийн, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоод нь дараах эрхтэй:

49.2.1. салбарын хөгжлийн бодлого, захиргааны хэм хэмжээний акт боловсруулах, хэлэлцүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэхэд оролцох, санал, зөвлөмж өгөх;

49.2.2. бие даасан болон хамтарсан судалгаа хийх, сургалт зохион байгуулах;

49.2.3. ажлын хэсэгт ажиллах, шинжээчийн дүгнэлт гаргах ;

49.2.4. гэрээний үндсэн дээр төрийн зарим чиг үүргийг хэрэгжүүлэх;

49.2.5. боловсролын салбар, байгууллага, хүний нөөц, техник, технологийн хөгжил, чанар, хүртээмж зэрэг чиг чиглэлээр шилдэг туршлага, ололтыг нэвтрүүлэхэд хамтран ажиллах.

49.3. Боловсролын харилцаанд оролцогч иргэний нийгмийн, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоод нь дараах үүрэгтэй:

49.3.1. оюуны өмчийн эрхийг хүндэтгэх;

49.3.2. байгууллагын болон хувь хүний нууц, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ
Бусад зүйл

50 дугаар зүйл. Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

50.1. Энэ хуулийг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдийн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

50.2. Төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйг ноцтой зөрчсөн, өргөсөн тангаргаасаа няцсан багшийг боловсролын сургалтын байгууллагад эргэж ажиллуулахгүйгээр багшлах эрхийг хасна.

50.3 Багшийг ажил үүргээ гүйцэтгэхэд нь зориуд саад учруулсан тохиолдолд Зөрчлийн тухай хуулийн 9.1.4 -т заасан хариуцлага хүлээнэ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА